

BERGSBLADET

Årgång LXVII Julen 2010

Innehåll:

Julbladet 2010.....	3
Kära SBF-medlemmar!	4
Annonsörsregister.....	5
Rapport från SBFs årsmöte	7
Organisationsutveckling — en rapport från mentorsverksamheten.....	10
Mottagningen på Bergs 2010	19
Å andra sidan	24
Sancta Barbara - skyddshelgonet för Bergsfolket.....	27
Jernkontorsafton med Dramatenbesök.....	30
Skiftesgasquen 2010	34
Om Bergsvisor	35
28 år på MEFOS.....	38
Studiebesök på Componenta Wirsbo	41
1960 års män 50-årsjubilerar	43
Bergsmannagolfen 2010 — Nyköpings GK.....	45
Kretsförtroendemän 2010-2011.....	48
Nya medlemmar 2010	49
Föreningens ekonomi	50

BERGSBLADET

Internt organ för
Svenska Bergsmannaföreningen
Box 1721, 111 87 Stockholm
Besöksadress:
Kungsträdgårdsgatan 10

Tel 08-679 17 90 • Fax 08-679 17 91
kansli@bergsmannaforeningen.se
www.bergsmannaforeningen.se
Redaktör: Birgitta Lindblad
Tel: 08-26 24 77

Redigering: Ida Hane Sahlén. Tryck: Firmatryck ab 2010

JERNKONTORETS FORSKNING

Jeniala Jernor Jer Jerna Jernet Jemensamt!

– den gemensamma
nordiska stålforskningen

JERNKONTORET

Box 1721, 111 87 Stockholm · Kungsträdgårdsgatan 10
Telefon 08-679 17 00 · Fax 08-611 20 89
E-post office@jernkontoret.se · www.jernkontoret.se

Julbladet 2010

Birgitta Lindblad
Redaktör för
Bergsbladet

Tiden går förfärligt fort och det är redan dags för mitt andra Julblad efter ett händelsrikt år. Föreningen har varit mycket aktiv både centralt och ute i kretsarna och ett antal aktiviteter har genomförts. Vissa av dem redovisas i Bergsmannen och några finns i detta blad. Jag vill tacka alla Er som utan knot åtar Er att skriva referat eller ta fotografier. Utan Er hjälp skulle redaktören inte kunna genomföra sitt åtagande. Utan all hjälp från Ida Hane Sahlin skulle dessutom detta Julblad vara ett mycket mediokert alster. Tack alla för all hjälp!

Detta Julblad har samma spretande innehåll som tidigare blad, men är något tunnare än föregående år. Vissa artiklar som har funnits i tidigare blad finns dock inte med denna gång. Det gäller framför allt dokument kring årsmötet. Dessa hittas nu via föreningens hemsida (www.bergsmannaforeningen.se). Samma gäller för Bergsmannagolfens kompletta resultatlista och flertalet bilder från olika

aktiviteter. Istället för många sidor har vi förbättrat kvaliteten på de återstående. Jag hoppas Ni uppskattar de förändringar som skett!

Julbladet ger en överblick över de olika aktiviteter som ägt rum – årsmöte, studiebesök, kultur, golf och mentorsverksamheten. Dessutom får vi information om dagens nollning på KTH eller mottagning som det numera heter samt om årets 50-årsjubilarer. Mimmi (Eva-Maria) Arvidsson återkommer med en efterlängtd krönika och Eric Burström minns om sina 28 år på MEFOS. Lite sång är aldrig fel och Bosse Hedberg skriver lite om sångernas historia. Vi får också veta hur S:t Barbara skyddar ett av de stora pågående tunnelbyggena i landet.

I somras fick vi ett tråkigt meddelande att Bergsbladets tidigare redaktör Olle Lundquist plötsligt hade avlidit. Olle var en uppskattad redaktör i åtta år och deltog därutöver aktivt i föreningens styrelsearbete. Han var ett stort stöd för mig under mitt första trevande år som redaktör.

Jag önskar Er alla en riktigt

*God Jul och ett
Gott Nytt År*

Birgitta Lindblad

Kära SBF-medlemmar!

*Eric Forsberg
Foto: Bertil Hanås*

Nästan hela mitt första år som ordförande i Svenska Bergsmannaföreningen, SBF, har nu gått och det är tid att skriva några rader för årets Julblad.

Jag vill inleda med att tacka för förtroendet att få vara ordförande i SBF. Det är enbart roligt att arbeta med denna trevliga förening. Jag vill också tacka min företrädare Elisabeth Nilsson och än en gång gratulera henne till utnämningen till landshövding i Östergötlands län.

Under året har vår mångåriga medarbetare Anita Libeck gått i väl-förtjänt pension och vi hälsar Anneli Cronelöv välkommen i vår krets. Samarbetet med Jernkontoret har nu ytterligare fördjupats. Vårt huvudorgan Bergsmannen har fått ny ägare och ny chefredaktör. Artiklar och andra bidrag till Bergsmannen mot-tages gärna.

Tidskriften är viktig för SBF! Vår hemsida har utvecklats och innehåller nu allt mer information. En nyhet är att kallelser till SBF:s olika arrangemang skickas ut med e-mail. Även anmälan kan göras med e-mail. Vid våra sammankomster har det ofta tagits ett stort antal foton och då speciellt av Bertil Hanås. Endast ett fåtal

av dessa foton har kunnat publiceras. På initiativ av vår redaktör Birgitta Lindblad har vi börjat lägga ut foton på internet. Denna tjänst kommer att ytterligare utvecklas.

Den nya matrikeln har kommit i augusti efter en hel del arbete med annonsackvisition. Ett tack till alla som deltagit i arbetet med detta och till annonsörerna. Matrikeln ger ett hyggligt överskott.

Under året har ett antal träffar av olika karaktär arrangerats. I några fall har antalet deltagare som kunnat tas emot varit begränsat och jag beklagar att vi i några fall fått säga nej till sent anmälda. Det är glädjande att verksamheten i kretsarna utvecklats och jag vill ge en speciell eloge till Agne Rustan, Polarkretsen, Debbie Jörgensen Ågren, Värmlandskretsen, Anders Wallqvist, Västmanlandskretsen, Arne Sundström, Östsvenska Kretsen, Leif L'Estrade, Sydvästkretsen och Rutger Gyllenram, Stockholmskretsen.

Styrelsens medlemmar har verkligen engagerat sig i SBF:s verksamhet. Ett särskilt tack går till Lars Bentell, eldsjälens inom mentorsverksamheten!

Utän våra klubbmästare, Johanna

Salomonsson och Sara Carlén skulle det vara svårt att genomföra våra Jernkontorsaftnar.

Tillströmningen av nya teknologimedlemmar från KTH, LTU och HDa har varit god.

Vi har planer för ett antal nya, förhoppningsvis intressanta aktiviteter under resten av 2010 och för 2011. Ytterligare förslag emotses.

Läget för Svensk Bergshantering har verkligen vänt till det bättre. Det är intressant att till exempel tidskriften Aktiespararen ägnar en stor del av det senaste numret åt analys av olika gruv- och metallföretag. Branschen har även uppmärksammats av

Affärsvärlden. Jag läste nyligen genom Bergshanteringens Vänners årsbok som andas optimism för vår bransch. Flera besök i Kina under året får mig att tro på fortsatt högkonjunktur för "järnet, stålet och gruvorna".

Vi närmar oss årets slut och ser fram mot Julen och det Nya Året.

Jag avslutar därför dessa rader med en önskan om en riktigt

God Jul och ett Gott Nytt År
Med bästa hälsningar

Eric Forssberg
Ordförande i

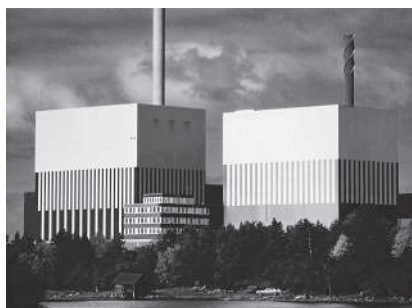
Svenska Bergsmannaföreningen

Annonsörsregister

Vi tackar våra annonsörer för ett värdefullt bidrag till vårt Julblad

Jernkontoret	2
AB Sandvik Materials Technology ..	6
Atlas Copco CMT Sweden AB	18
Suzuki Garphyttan AB	23
SBF.....	26
SSAB.....	29
Fagersta Stainless AB.....	33
LKAB.....	37
ScanArc.....	52

Engineered materials for the toughest conditions.

www.smt.sandvik.com

Redo för årsmötet. Längst fram: Elisabeth Nilsson med make.

Rapport från SBF:s årsmöte 1 oktober 2010

Text: Tomas From • Foto: Birgitta Lindblad

Ordföranden hade uppenbara problem att samla skarorna och slita dem från kaffebordet. En animerad diskussion uppstod om huruvida maten skulle räcka när fyra efteranmälningar inlutit. Slutligen konstaterades att det som eventuellt skulle fattas i matväg, med råge kunde kompenseras i den väl

försedda baren.

När slutligen lugnet lägrat sig i salen, slog ordföranden Eric Forssberg klubban i bordet kl 16.15. Inledningsvis presenterades föreningens nya kansliresurs Anneli Cronelöv, som vi delar med andra Jernkontoret närstående föreningar vilka även de huserar i fastigheten.

Mötet inleddes med att stående ordförande valdes att sätta sig som sådan. Ordföranden föredrog därefter verksamhetsberättelsen för det gångna året. Efter den redogörelsen blev det klart för var och en att mycket attraktiva delar av föreningens verksamhet är Jernkontorsaftnar och företagsbesök. I synnerhet nämndes med intresse och välbehag det oförglömliga årsmötet med Sandvik som värd. Andra aktiviteter som lyftes var Skellefte- och Polarkretsens studiebesök, där Agne Rustan särskilt omnämndes.

När sedan turen kom till vår kassör, Lars Hyllengren, uppstod gillande grymtningar i salen. Hans presentationer hade förfärdigats i Power Point-format och uppvisades med påtaglig skicklighet på den vita duken. En pedagogisk upptryckning som spred klarhet och förståelse bland deltagarna. Även om en förtretlig förväxling mellan aktiebolaget och föreningen smugit sig in i materialet. När det däremot drog ihop sig till redovisning av aktieportföljen återgicks till den traditionella "ombudsmanarespiratorn", overheadapparaten. Anledningen lät inte riktigt sig förklaras. Men för säkerhets skull redovisades folierna i full öppenhet och transparens med belysning både underifrån och från ljuskanon.

Föreningen befanns vara i gott skick och med ambitioner som bådar gott för stundande år.

För beskrivning av faktiska förhållanden hänvisas till protokoll och annan vidimerad dokumentation.

Föredrag
**"Guldbrytning -
 en framtidsbransch i Sverige"**
 av Kjell Larsson,
 VD Lappland Goldminers AB

Kjell berättade engagerat och levande om det mindre företags vedermödor att utvecklas till ett producerande och vinstgivande gruvföretag. Han beskrev på ett förklarande sätt de höga krav som idag ställs på säkerheter i beräkningar och bedömningar av de tillgångar företaget ska bryta och utvinna, d v s de tillgångar som ligger till grund för finansiering av projekten.

Han inledde med att ge församlingen en kort bakgrund om produktionsvolymerna och värden samt guldets användning. Totalt har 165 miljoner ton guld producerats under mänsklighetens historia och det mesta finns kvar tillgängligt idag. Guld används till smycken, i industriprodukter och som värdesäkring. Hälften används i smycken, 30 % i industrin och 20 % återfinns i valv. Användningen per år är 3 500 ton och gruvproduktionen 2 500 ton, så det finns en avsevärd efterfrågan på metallen. Priset har följaktligen stigit kraftigt och nått 1 320 US \$ per ounce (den 1 oktober). Förr var valutorna

kopplade till guldets värde en "guldmyntföt", ett lager av guld som motsvarade de tryckta pengarnas värde. Numera är detta avskaffat och mer eller mindre fritt för regeringar att trycka nya pengar för att stimulera ekonomin. Misstron mot det bestående värdet i olika länders ekonomier leder till ökad efterfrågan på ett bestående värde som guld. Ekonomiska orostider som den senaste finanskrisen, driver upp guldpriset ordentligt.

Lappland Goldminers AB är ett växande gruvbolag som har produktion och utvecklar nya fyndigheter i Sverige och Finland. Pahtavaare norr om Rovaniemi i Finska Lappland är en producerande gruva med anrikningsverk som köptes våren 2008 och på hösten inleddes produktionen. Prospekteringen har under tidigare ägare varit eftersatt och omfattande arbeten genomförs för närvarande för att identifiera mer malm. Man siktar på en malmbas för fem års produktion. Under jord förväntas halten ligga på ca 2 g/ton. Efter en del driftsproblem under 2009 har 2010 inneburit en återhämtning i produktionen.

Gruvan i Ersmarksberget köptes även den 2008. Den har ett anrikningsverk som avses fungera som ett processcenter för den sk gulddlinjen i Västerbotten. Ytterligare undersökningsborrningar och processförsök krävs för att säkerställa ett investeringsbeslut. En resurs på 448 000 ton

med 2,8 g/ton eftersöks. Man har ännu ej kopplat geologin mellan markytan och djupet.

Fäboliden i Västerbotten är central i företagets utvecklingsstrategi. För närvarande arbetar Golder Associates, ett konsultbolag, med att ta fram en "Definitive Feasibility Study" för projektet. Studien beräknas vara klar under andra kvartalet 2011. Företaget har koncessions- och miljötillstånd för en årlig produktion av fem miljoner ton malm.

Haverigruvan i Finland är till försäljning på grund av att företaget för närvarande inte orkar utveckla den parallellt med övriga projekt.

På frågan om Sverige har överlägsen teknik, svarade Kjell att vi har flera fördelar som bra och effektiv organisation, personal som tar ansvar och bra kostnadsnivå. Frågan om guld kommer att ta slut besvarades med att jorden består av metaller. Det är en kostnadsfråga.

Artikelförfattaren med ordföranden i SBF Eric Forsberg.

Organisationsutveckling

- en rapport från mentorsverksamheten

Lars Bentell

Bergsmannaföreningen mentorsprogram, som till alla delar är ideellt, har under de senaste åren utvecklats positivt. Ett femtiotal personer är engagerade, varav hälften som mentorer. Uppföljning av verksamheten sker ett par gånger om året, vilket innebär att medlemmarna träffas - det brukar röra sig om 10-15 st per möte - på Jernkontoret över en bit mat och sedan diskuterar gemensamma frågeställningar. Inför höstmötet 2010 beslöts att ta upp ett tema som "drabbar" många ute på företag och organisationer, nämligen s.k. förändringsarbete. Ibland kallas detta för "organisationsutveckling" och berör de flesta av föreningens medlemmar. En del av SBFs adepter leder även själva sådana aktiviteter på sina arbetsplatser.

Vid mötet diskuterade deltagarna också hur nyrekryteringen av medlemmar till mentorsverksamheten skulle kunna effektiviseras. Alla som tänker sätta sin fot i arbetslivet efter examen får idag frågan om han/hon vill delta, genom att några ur mentorsgruppen framträder inför sistaårsstudenterna. En idé som kom upp var att man borde arrangera ett "Årets intag" med lite större uppmärksam-

het. En JK-afton med intressant föredrag på "vårt" tema kanske vore nå t? Vi får se vad vi hittar på.

Jag, som organiserar mentorsprogrammet tillsammans med min gode vän Mike Holdstock, som är beteen-devetare, vet att förändringsarbete inte alltid går lätt.

Ibland handlar organisationsutveckling om att få tidigare separata organisationer att "smälta samman", som t.ex. efter företagsammanslagningar. I en del fall har det rört sig om transnationella operationer, där förståelse för skillnader i den kulturella identiteten visat sig ha stor betydelse för framgång. Min uppfattning är att mänskligt samspel är ganska universellt, dvs kan hanteras och förstås med hjälp av i princip samma kunskap. I detta sammanhang menar jag därmed att vid organisationella förändringar är det alltid den sociala identiteten hos de berörda som kommer i fokus. Denna är komplex, men kan med hjälp av de senare decenniernas forskning ändå förstås.

Eftersom jag sedan länge varit intresserad av vad som karakteriserar "framgångsrik operatörsmedverkan", redogjorde jag inledningsvis för en

studie av ett sådant exempel, nämligen det s.k. TPU-projektet på SSAB i Borlänge. Jag hade förmånen att delta i en granskning av TPU (tillsammans med Bengt-Åke Wennberg och Monica Hane från Samarbetsdynamik AB). Insatsen stöddes av VINNOVA och Jernkontoret. Rapporten kan laddas ned från SBFs hemsida. Jag vill genast framhålla att arbetet för mig blev inledningen till ett nytt "tänk", som jag gärna ville förmedla. Jag hade därför innan mötet försett adeptor och mentorer med några nedtecknade reflexioner som grundats på TPU-studien (Intresserade kan ladda ned också dessa från SBFs hemsida).

Vi vet i Sverige genom en stor mängd olika utvärderingar att produktivitet, effektivitet och kvalitet samvarierar med en hög grad av operatörsmedverkan. Vi vet också att vår processindustris konkurrenskraft på lång sikt förutsätter ett förstärkt och decentraliserat produktionskunande så att man:

- kan tillverka allt mer avancerade produkter,
- förmår att snabbt ställa om,
- förmår att bättre dra nytta av investerat kapital,
- snabbt kan införa nya kvaliteter samt
- öka precisionen och leveranssäkerheten.

I vårt land ser vi det därför som

nödvändigt att ständigt åstadkomma ett allt större engagemang och medverkan i verksamheten hos våra anställda.

Inställningen hos oss skiljer sig här sannolikt från den som kan förekomma i andra kulturer och ledningssammanhang. Det är därför intressant att studien från Borlänge bekräftar vår svenska erfarenhet.

Den stora arbetslivsomdaningen

Insikten om vikten av operatörsmedverkan växte fram under slutet av 1900-talet. Svensk konkurrenskraft hade sjunkit kraftigt. Man hade inte lyckats ställa om produktionen så att man ökade produktiviteten utan att öka personalstyrkan. I den offentliga förvaltningen hade man å sin sida försummat det som kom att kallas "kundorientering" vilket hade gjort att allt större personalinsatser givit allt mindre effekt.

Insikterna om dessa brister bidrog till en kraftig omdaning av svenskt arbetsliv mot ökad decentralisering, distribuerad ledning och divisionalisering. Man strävade mot att organisera och följa upp verksamheterna så att man inom varje enhet kunde ta eget ansvar för resultat och utfall.

I takt med dessa förändringar måste naturligtvis arbetsformerna ändras. Därför skapades en mängd innovationer av typen "det goda arbetet", självstyrande grupper, flödes-

grupper, T50, kvalitetstänkande, nätverksorganisation etc.

De nya utgångspunkterna för operatörsmedverkan

Vi har alla sett olika förklaringar till varför man lyckas åstadkomma bättre förutsättningar för produktivitet lyft genom ökad operatörsmedverkan och organisationella förändringar. Dessa förklaringar tycks alltid omfatta både hur den positiva spiralen uppstår och hur det kommer sig att man efter en framgångsrik utveckling oftast faller tillbaka. Några av de mest grundläggande missförstånden när det gäller utgångspunkterna redovisas i rapporten från Borlänge.

Problemet med dessa missförstånd och dessvärre ganska vanliga föreställningarna (av typen "NN är en baddare att få alla att göra sitt bästa" eller "folk på den här avdelningen är inte förändringsbenägna"), som många tycks hålla fast vid är, att dom inte håller i en prövning mot vad som faktiskt händer.

Dom är också relativt odugliga för att avgöra, huruvida den ena eller andra åtgärden är rimlig och konstruktiv. Man måste i detta sammanhang komma ihåg att vi betraktar komplexet "människors samverkan", inte enskilda individer.

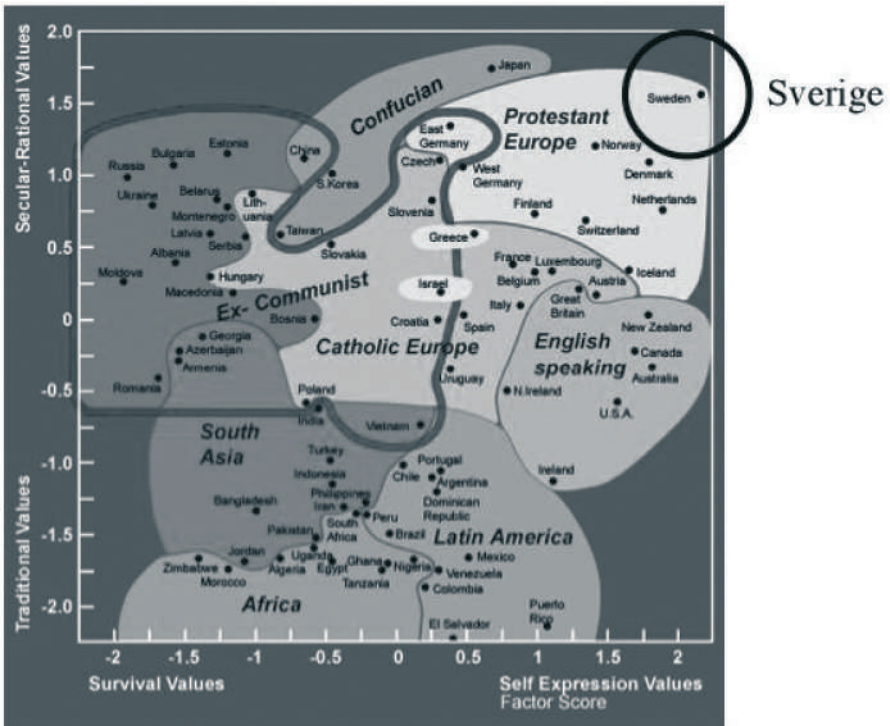
Det säger sig självt att om man inte etablerat en relevant och hållbar förklaringsmodell till vad som händer

när man försöker skapa ökad operatörsmedverkan, frånhänder man sig möjligheten till en konstruktiv dialog i god ordning med dem som är berörda kring lämpliga arbetsformer. Att formulera sådana förklaringar är en uppgift för vetenskapen.

Vi kunde, med utgångspunkt från vad vi lärde oss i Borlänge, se möjligheten till andra och betydligt mer relevanta beskrivningar av fenomenet operatörsmedverkan än de, som florerar "på stan".

En av mentorerna, Per Molin, framhöll att ingenstans i världen är det så svårt att vara chef som i Sverige. Detta uttalande tyckte sig många kunna instämma i, framförallt de som jobbat utomlands. Folk i västvärlden, men framförallt i Sverige, tycks mig att ha blivit allt sämre på det kollektiva livet. Dessvärre har samtidigt beroendeförhållandena mellan individerna, både uppenbara men i ökande omfattning de osynliga ökat. Den allt ökande trenden i samhället med fokus på "folks personliga projekt" kräver ju då en förmåga till kommunikation, som jag inte tror man alltid är medveten om. Man verkar tro att kommunikation bara är en abstrakt informationsöverföring. I retoriken kan man läsa något annat. Varje kommunikation innehåller både logos, patos och etos och tolkas också i dessa tre dimensioner, vare sig man vill eller inte.

Molin presenterade en analysmo-

Diagrammet är hämtat från Inglehart och Welzers analys av World Value Survey och återfinns på <http://www.worldvaluessurvey.org>

dell för bättre förståelse av vad som händer i organisationer under förändring. Den kan hämtas på <http://www.springerlink.com/content/p17811531v546347/fulltext.pdf> och bygger på olika dimensioner av fenomenet "kultur", dvs först och främst att försöka förstå den situation man, dvs organisationen, befinner sig i.

Dimensionerna är många och sammanhangen ganska komplexa. Det var ett spännande inspel väl värt

som diskussionsunderlag förslagsvis vid ett kommande möte, då kulturella skillnader mellan länder skulle kunna stå på dagordningen.

För att lättare förstå kulturella skillnader i ledningsarbete, rekommenderar jag som inledning den nyare och med den förra helt kongruenta studien www.worldvaluessurvey.org. De resultat som där presenteras, har börjat spridas i landet. Jag tror det beror på att vi i Sverige

intar en viss särställning. (För några månader sedan kunde jag t.ex. konstatera att man i ett soff-program på TV med hjälp av "worldvaluessurvey"-studien demonstrerade hur svenskarna avvek från övriga världen när samhällets s.k. integrativa processer skulle beskrivas).

Man kan förundras över orsaken till Sveriges placering på figuren från "worldvaluessurvey"-studien. Det ligger dock närma till hands att misstänka att alla olika statliga program och satsningar som genomfördes på nittio-talet har haft stor inverkan. Då genomfördes mängder av konferenser och utbildningar där de olika aktörerna i en verksamhet fick medverka i att analysera sin arbetssituation och själva skapa sina nya arbetsformer. Dessa aktiviteter och den diskussion om dessa frågor som då fördes i Sverige har med stor sannolikhet påverkat svenskars inställning till sig själva och sitt arbete. Detta bekräftas också av TPU-studien. Det talades i Borlänge om att den grundläggande förutsättningen för det nya arbetssättet är att "operatörsrollen" förändras.

Även flera av adepterna kunde bekräfta detta under kvällens diskussioner. Men att man lätt underskattar tidsbehovet för genomförandet. Inga förändringar förefaller dock kunna ske "top-down", dvs med direktiv, ansåg flera: "anpassning till lokala förutsättningar är nödvändigt".

Några mentorer pekade på betydelsen av att man som chef har en stark tilltro till det man håller på med ("eldsjäl inte nödvändigt men det hjälper"): man är på jobbet för organisationen och inte "för sin karriär". Och att man vågar ta beslut, även sådana som kan verka kontroversiella i organisationen. "Man driver en linje för företagets bästa, men det förefaller finnas blockeringar bland alla inblandade, till hinder för förändringar"

Vi som skrev TPU-rapporten (Bengt-Åke Wennberg, Monika Hane och jag) har funnit att i de verksamheter där man lyckats åstadkomma en konstruktiv förändring så *visar* sig detta, precis som i TPU-projektet, genom att medarbetarna i verksamheten:

- i allt högre grad såg sig som professionella aktörer och inte enbart som utförare. (De hade fått en förändrad identitetsuppfattning),
- i allt högre grad litade på egna bedömningar och egna ställningstaganden och inte på auktoriteter och trossatser. (De upplevde en förändrad integritet),
- i allt högre grad agerade efter eget huvud snarare än att anpassa sig till fastställda rutiner och regler. (De hade etablerat en ökad ohörsamhet mot auktoriteter),

- i allt högre grad visade sig ha en ökad handlingsklokhed. De förlitade sig inte bara på en utförarkompetens utan såg till konsekvenserna av sitt agerande för verksamheten i sin helhet. (De engagerade sig i ett kontinuerligt lärande).

Ovanstående värderingar strider mot vad som ofta hävdas i olika samtal och texter. I dessa hävdas exempelvis att människans drivkrafter är knutna till uppfyllandet av olika behov och att människan är *fokuserad på egen nytta*. Senare forskning har emellertid visat att detta kan vara en allvarlig missuppfattning.

Drivkrafterna för förändring verkar istället vara människors integrering i sin omvärld (den vertikala axeln i diagrammet) och hennes frihetslängtan (den horisontella axeln i diagrammet). Christian Welzer hävdar därför att den diagonala utvecklingslinje som demonstreras i diagrammet är en mer rättvisande beskrivning av människans natur.

Den rörelse som fört upp Sverige längst upp till höger i diagrammet är inte unik för Sverige utan pågår just nu också globalt. När man som individ en gång väl fått del av denna utveckling är processen irreversibel. Man kan inte gå tillbaka till det gamla.

Den förändring av självbilden som här beskrivits, är på många sätt själva motsatsen till de utgångspunkter som

i det gamla industrisamhället fanns för ledning och organiserande. Efter som arbete förr definierades som ett tvång utgick man från att medarbetare genom olika styrinstrument och belöningar måste "förmås" att arbeta. Man utgick också från att medarbetare för att göra ett gott jobb måste förmås att anpassa sig till och efterfölja givna rutinbeskrivningar. Medarbetaren måste styras med påtagliga "incentives". Samarbetet mellan medarbetare, grupper och organisatoriska enheter måste regleras med rutiner och policybeslut för att fungera väl.

Denna kvardröjande tayloristiska uppfattning – inte bara hos ledningspersoner och chefer – har medfört att diskussionen om förutsättningarna för operatörsmedverkan har låst sig. Den har fastnat i att medverkan och integrering skulle kunna åstadkommas genom *förbättrad* ledning, bättre bemötande, intensifierad styrning, kraftfullare koncept etc. För att lyckas måste verksamheten istället *integreras* efter helt nya dimensioner som inte liknar de gamla.

Exempelvis genom:

- *governance* – Man måste öka förstågan hos autonoma enheter att samordna sig.
- *demokrati* – Man måste skapa organisatoriska former att gemensamt formulera riktlinjer för samverkan.

- *allmänning* – Man måste lösa existerande motsättningar så att det är möjligt att se verksamheten som ett gemensamt åtagande.
- *uppslutning* – Man måste finna former för att få tillgång till och åstadkomma mobilisering av gemensamma resurser när detta krävs.

I framgångsrika verksamheter har man på olika sätt löst dessa svårigheter. Varje verksamhet är emellertid unik och de svårigheter man måste hantera är unika. Det går därför inte att härma vad andra gjort. Flera av adepterna kunde bekräfta att det är just detta vad som oftast sker: konsulter tar okritiskt med sig erfarenheter från andra organisationer och menar att de är allmängiltiga. Detta har skapat mycket frustration. Nyckeln tycks ligga i enskilda ledares, medarbetares och anlitade handledares förmåga att ta till vara och stärka de värderingar som framgår av Inglehart och Welzers diagram.

Diagrammet beskriver naturligtvis medelvärden. Det finns en stor variation. Förändringarna i synen på sig själv har kommit olika långt i olika verksamheter. Varje verksamhet har också på sitt sätt anpassat sig till denna förändring. En del verksamheter har kommit längre medan andra ännu bara är i början. En av mentorerna framhöll att mycket görs på en del företag för att förbättra integratio-

nen. En positiv effekt av denna nås ofta genom att slå ihop avdelningar, exempelvis ritkontor med produktion. Även begreppet kundorderstyrning, som de flesta av deltagarna ville bekänna sig till, genererar krav på effektivare integration. En del exempel diskuterades.

Riktningen är emellertid klar. I och med att medarbetare allt mer vill se sig som autonoma förlorar ledningen den direkta kontrollen över de förändringar som sker i verksamheten. Beslut och insatser kan bara verkställas om de *omfattas* av medarbetarna. Man måste således som ledning förlita sig på ett slags "indirekt" påverkan och styrning.

Det finns dock fortfarande få verksamheter som är helt anpassade till den nya situation som illustreras av diagrammet. Det finns i alla verksamheter – av gammal vana – rutiner, samverkansformer, informationssystem, beslut etc. som hindrar medarbetarna att få utlopp för sin kunnskap, sin initiativkraft och sitt ansvars- tagande.

Självklart innebär sådana hinder en lägre produktivitet, effektivitet och kvalitet än vad som skulle kunna åstadkommas om hela den samlade medarbetarkraften hade kunnat utnyttjas.

Under arbetet med TPU-studien stod det klart att ett stort hot mot en verksamhets framgång skulle vara att ledningen tappar kontakten med de

värderingsförändringar som pågår "på djupet" i organisationen. Om det exempelvis visar sig att olika aktörer från sina positioner regelmässigt agerar på ett sätt som *hindrar en sund medverkan av de andra* så tappar medarbetarna naturligtvis förtroendet både för varandra och för ledningen. Det finns då en stor risk att man "ger upp". Då "tappar man sugen". Då är det riktigt allvarligt. Under diskussionen på mentorsmötet, framkom illustrativa exempel på dessa fenomen ("Gubbarna har en helt annan syn på verksamheten än dom däruppe och rätt ofta "skjuter ledningen sig i foten" av det skälet").

Spridningsproblematiken

I en genomgång av de förändringsförsök som gjordes i slutet av 1900-talet har man konstaterat att grundproblemet tycks vara att spridningen av de erfarenheter som gör det möjligt för berörda personer att bli mer professionella och aktivt bidra till att åstadkomma en konstruktiv operatörsmedverkan inte fungerar som man tror.

Ett viktigt skäl till detta tycks vara att man vanligen i sina försök att beskriva omställningen beskriver variabler som saknar betydelse och till och med kan försvåra förändringen – som exempelvis ledningsstrategier, demokratiprinciper, koncept och olika former av instrumentell kompetensutveckling. Sådana resonemang och

analyser är alltför begränsade och kan lätt missförstås. De är därför inget bra underlag för att klargöra vilka åtgärder som främjar operatörsmedverkan.

Vår erfarenhet är att man, för att förstå hur operatörsmedverkan skall kunna uppstå, istället måste veta mycket mer om:

- vad som karaktäriserar "professionalet" i professionella aktörer och hur denna kan utvecklas och upprätthållas,
- vad som kan vidmaktålla och befrämja upplevelsen av integritet och värdighet och vilka åtgärder och andra organisatoriska strukturer som kan motverka denna,
- hur man kan hantera situationer då medarbetare upplever att de tvingas "gå på ackord med sig själva" och distansera sig från verksamheten snarare än att engagera sig i den,
- hur man kan bygga upp uppföljnings- och mötesstrukturer så att medarbetare utvecklar en bredare förståelse av verksamhetens kontext och den situation de agerar i så att de kommer att öka sin handlingsklokhets.

Beskrivningar av sådana situationer och insatser framgår av studien av TPU men studien har en alldeles för begränsad omfattning för att kunna ge ett tillräckligt rikt och fullödigt

underlag för de som vill göra samma sak. Flera studier behövs. Men flera av adepterna kunde ändå direkt bekräfta framförallt den andra punkten, nämligen den om att vidmakthålla medarbetares självuppfattning.

Det förtjänar i detta sammanhang att sägas att TPU inte är "klart". Vad en betraktare kan sakna är ett produktionssystem som utvecklats med TPU-erfarenheten som grund. Alltså: Även fortsättningsvis behöver processindustrins alla data (från "order till reklamation" som det brukar heta) att hanteras. Att man nu har en hel "i grunden förändrad" organisation att

utgå ifrån i ett sådant systembygge är dock värt att gratulera till.

Frågan om det gamla begreppet "kris-medvetenhet" diskuterades också. Det är helt tydligt att en sådan medvetenhet var aktuell också när arbetet med TPU skulle inledas i Borlänge. Som vanligt handlade det om "hot" om personalneddragningar. Flera av mötesdeltagarna menade att kris-medvetenheten verkligen är en verksam start för att lyfta sin organisation, lika mycket i företagets ledningar. Men för att kunna bygga förtroenden måste verksamhetens långsiktighet stå i fokus.

Atlas Copco

Proffsmaskiner från Atlas Copco

Atlas Copco CMT Sweden AB
105 23 Stockholm, Tel. 08-743 92 30
www.atlascopco.se

*Phöseriet = Sex kostymklädda personer prydda med röd nejlika och som varken skrat-
tar eller ler.*

Mottagningen 2010 vid KTH Bergssektionen

Viktor Dahlqvist & Oskar Larsson
Överphösare och Mottagningsansvariga på Bergssektionen
Stockholm 2010

Begreppet "nollning" finns inte längre i Tekniska Högskolans vokabulär utan nu för tiden

kallas det mottagning, dock heter de nyantagna fortfarande nØllan. Bergssektionens mottagning pågår under

fem veckor. Det vill säga – nØllegasquen är den femte veckan och det är även då som nØllan blir etta och Phöseriet avslöjas. Phöseriet består av sex kostymklädda personer prydda med röd nejlika och som varken skrattar eller ler inför nØllan. Sedan har vi ett så kallat "phadderi" vilka är snälla och finns till för att nØllan ska ha några äldre studenter att umgås med och ställa frågor till under mottagningen.

Mottagningen inleds för oss bergsstudenterna med två dagars internat i en stuga ute på barnens ö. nØllan har ännu inte anlänt men det är bara en vecka kvar och alla väntar med spänning på vad som komma skall. Veckan mellan internatet och nØllans inschlemmande i stadshuset handlar mest om att öva sång och fixa allt det finstilta.

Första mottagningsveckan är det mycket att ta in. nØllan sätts under hårdträning vad gäller sång, stil och klass. Vi åker bland annat till tekniska museet där nØllan i mindre grupper ska leka och lösa problem på ett antal stationer. Till exempel får nØllan tillfälle att skriva sina första gyckel, vandra runt i gruvan och bygga med knex. Det är extra roligt att komma från bergssektionen i år då de på tekniska museet har byggt ut hela avdelningen med "stålsveriges historia".

Första veckan är det även nØllans första gasque. Där håller Phöseriet

väldigt hårt på stil och klass; nubben skall bitas av, ingen går på toaletten under sittningen och ingen spontan-sång.

Mottagningen är inte bara till för fest och upptåg, utan det är också viktigt att nØllan förstår vilket fantastiskt bra val de gjort. Därför försöker vi lägga in så mycket information från institutionens professorer och lärare samt studiebesök ute hos företag, som möjligt. Målsättningen är även att ha företagspubar i sektionens lokalen och lunchföredrag av företag, stora som små. Men finanskrisen har satt sina spår och intresset var svalt, vilket vi har full förståelse för.

Institutionen höll under första veckan en, som vi kallar det, professorslunch. Där fick alla framtida föreläsare samt studierektor och professorer från institutionen möjlighet att välkomna de nyantagna och samtidigt presentera sig själva och sitt arbete. Detta var mycket uppskattat av alla inblandade och många av lärarna talade väldigt inspirerande om arbetslivet som Bergsingenjör.

Tiden rullar på och nØllan börjar lära sig hur saker och ting fungerar på skolan och sektionen. Phöseriet har vid denna tidpunkt även lyckats suddat ut de "sociala gränser" som fanns från början.

Den andra helgen har vi äran att komma till Jernkontoret på besök. Det bjuds där på fin lunch med tillhörande dryck. Men finast av allt är

Schlemma nØllan, dvs de nyantagna studenterna som precis börjat genomgå 2010 års mottagning.

ändå det välkomnande vi fick från Lars Hyllengren och Birgitta Lindblad som även höll intressanta och givande tal om svenska bergsmannaföreningen, Jernkontoret och svensk stålindustri. Det var även där vi fick förfrågan om att skriva denna artikel. Lunchen avrundar det som kallas för KNAT som går ut på att Phöseriet guidar nØllan kring i Stockholm med lek och upptåg. Efter den mycket uppskattade lunchen promenerar nØllan med Phöseriet tillbaka till campus på Valhallavägen. Där väntar nØllans första tvekande steg in i sektionslokalen Hardox.

När mottagningen fortskridit en bit och sången och sättet börjar sitta, uppvisar nØllan tillräckligt med stil och klass för att förära Högskolan

Dalarna, kårhuset Tenoren och Bergssektionen Borlänge med ett besök. nØllephlödet är Bergssektionen Borlänges årliga gasque för nØllan. Jernkontoret sponsrade mycket generöst nØllan med bussresan och möjliggjorde detta bejublade besök i Dalarna.

För att erbjuda den blivande ettan en inblick i hur det är att arbeta som bergsingenjör, bjöd Outokumpu nØllan på studiebesök till stålverket i Avesta. ITM skolan på KTH bjöd på bussresan som avgick tidigt från sektionslokalen. Väl framme i Avesta bjöds det på frukost av hotellstandard som följdes av ett föredrag. Där berättades det om Outokumpus och svensk stålindustris historia och hur det är att arbeta på Outokumpu. Sedan väntade

besök ute i produktionen och nØllan såg med hypnotiserad blick och gapande munnar på det glödande smälta stålet. Efter lunch fortsatte dagen med ett guidad besök i Kop-pardalen där det berättades om hur det var att arbeta på bruket förr. Det fanns också konst att beskåda. Dagen avslutades med ärtsoppa och punsch. Besöket i Avesta är en mycket uppskattad årlig tradition som sträcker sig tillbaka till mitten av åttitalet.

Under mottagningsveckorna ut-sätts nØllan för många spratt och provningar. nØlleuppdragen erbjuder kanske den hårdaste men samtidigt roligaste utmaningen. Uppdragen är av sådan natur att det inte bara krävs mod och list utan också fantasi och humor. De genomförs både en och en och i grupp. Då kårens regler för nØlleuppdragen på senare tid har stramats åt har många mytomspunna uppdrag förbjudits, så som att svetsa fast ett tåg i Roslagsbanan, fiska med dynamit och flygtävling med höns. Genomförandet av uppdragen dokumenteras med film och foton och redovisas och godkänns av Phöseriet under en uppdragsgasque.

Mottagningen avslutas med den

för nØllan finaste sittningen hitintills. Iklädda klänning och finkostym får den blivande ettan gasqua med Bergsmän och Hyttor i Kårhuset Nymble, för första gången. Under gasquen sjungs det och lycklas för fullt av både nØllan och Phöseriet och det visas film och bilder från mottagningen. Gasquen avbryts abrupt och nØllan leds längs en marschallupplyst väg till en park. Där väntar Överphösaren och Phöseriet och ceremonin där nØllans upptråde till etta avgörs...

Mottagningsveckorna brukar omtalas som några av de bästa och roligaste veckorna i en students liv och är ett utav de största arrangemangen som genomförs på KTH. För att dessa ska kunna genomföras på ett lyckat sätt krävs det stöd från både skolan och näringslivet. Som omnämnts har vi på Bergssektionen turen att ha starkt stöd från båda hållen. Det finns dock utrymme för fler företag att under mottagningen synliggöra sig för BergsnØllan och Bergssektionen samt framtida kollegor, samarbetspartners och kunder.

oph@b.kth.se

SBF har nu en HEMLIG hemsida också!

Gå in på

<http://www.bergsmannaforeningen.se> och läs vidare.....

Tradition and Innovation

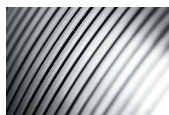
Suzuki Garphyttan is proud of nearly 100 years as the leading supplier of advanced spring wire for valve springs to the automotive industry. Thanks to this and our capacity to continuously develop and improve our products to fit the increasing demands set by our customers, we have succeeded in retaining our strong position. The combination of tradition and innovation is the foundation of our continued market-leading position. This is what we strive to uphold, every day.

Oteva oil tempered valve
spring wire

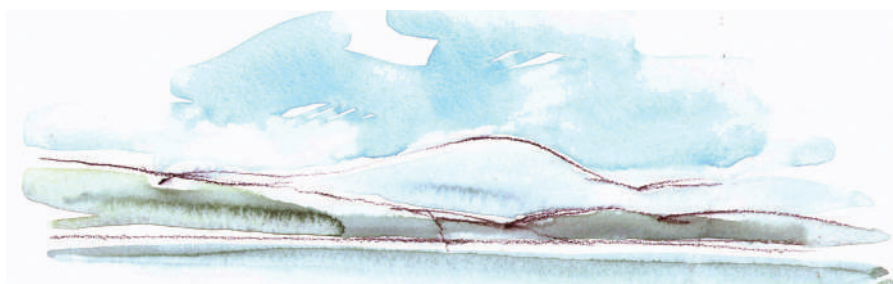
Garba 177 Supreme
stainless spring wire

Garbaflex flat and shaped
wire

Suzuki Garphyttan AB
Bruksvägen 3, SE-719 80 Garphyttan
Tel. +46 (0)19 295 100
www.suzuki-garphyttan.com

Å andra sidan

Eva-Maria "Mimmi" Arvidsson

På andra sidan jorden är min man. Ena veckan ena kontinenten, andra veckan en annan. Vi har en kösklocka med fyra urtavlor som visar var klockan är hemma och vad den är där han är. Verkligheten är densamma men utsiktspunkterna varierar.

På andra sidan tonåren är min son. Ena veckan liten, andra veckan stor. Det finns ingen barometer som visar var han är. Han har ingen karta som visar vilken väg som leder in i vuxenlivet, ingen nästa flight hem. Det måste vara oerhört spännande och skrämmande. Våra verkligheter är desamma men utsiktspunkterna från olika planeter.

På andra sidan fönsterrutan viner vinden. Regnet smattrar mot rutan och öppnar jag dörren kan jag höra hur vågorna dånar då de bryter och slår mot klipporna. Det knastrar och sprakar från kaminen. Kattungen

spinner i mitt knä och barnen sover fortfarande. Det är ett perfekt väder för en söndagsmorgon. Sämre för snorkling som vännerna på semester i Egypten ägnar dagarna åt. Bra väder är verkligen relativt och beror på tillfälle och utsiktspunktens lokalisering.

På andra sidan verksamrådet ligger det högar med material. För några år sedan var detta avfall utan värde och utgjorde en belastning. I dag är det i vissa fall en biprodukt som är råvara till en ny process, i andra fall till och med uppbarbart och järnråvara. Det är värdefullt. Det är viktigt. Högarnas innehåll är desamma men förutsättningarna har förändrats.

På andra sidan lågkonjunkturen börjar det bli lättare att andas. Sen blir det svårare igen för nu blir det åka av. Man kan bli trött och till och med utmattad. Det gäller att surfa med

vågen, utnyttja energin i flödet och njuta. De mörka utsikterna har bytts mot ljusa men det är samma cykel. Bara olika tillfällen. Lågkonjunkturrens låga styrfart gör det svårt att nå målet, i högkonjunkturhastighet kan man i stället missa målet av bara farten. Det gäller att ha preparerat kartan och ställt in kompassen innan det bär iväg.

På ena sidan förhandlingsbordet företaget, på andra sidan facket. Vi betraktar samma verklighet. Vi har olika utsiktspunkt. Vi har olika kartor och kompasser och ingen flightbiljett till "Den RÄTTA lösningen". För ingen destination är rätt eller fel, de är bara olika och ger skilda förutsättningar för var nästa resa skall starta. Viktigt är dock att notera att förhoppningsvis är den gemensamma kunskapsbasen om de villkor som sätter ramarna för vad som är möjligt och rimligt, eller helt ogenomförbart, tillräckligt bred. De kartor som ritas av parterna utifrån denna bas behöver beskriva verkligheten som samma kontinent. I annat fall, om utsikterna är olika, kan det bli svårt att landa den gemensamma flighten alls!

På andra sidan valet kan det konstateras att även i det svenska politiska livet råder kontinentalsockelförskjutning. Det finns en liten grupp av den svenska befolkningen som inte ställer upp på en tidigare gemensam värdegrund. Vilken utsiktspunkt har de? Vilka kartor ritas deras ledare?

Med vilken rätt utesluter de kollektivt grupper av människor med vitt skilda behov och förutsättningar och med lika stor rätt till trygghet som de själva har? Hur skiljer sig deras kunskapsbas från den som tidigare skapade den gemensamma solidariteten kring dessa frågor i Sverige? Var kommer denna flight att landa och var ligger nästa destination? Samma utsikt men helt olika sätt att läsa kartan, tolka terrängen och välja väg för att nå målen. Kanske ska vi inte ens till samma plats?

På andra sidan livet finns en nära vän. Hur det känns har vi ingen aning om. Hur livet efter döden är för dem som är kvar pratar vi mycket, med hans fru och barn och andra nära vänner. Det verkliga livets värde blir kristallklart tydligt i detta perspektiv, med utsikt från rädsla, saknad och sorg. Viktigheten i att leva varje andetag är då den stora sanningen. Det är vårt ansvar som är kvar och har möjligheten – att leva, skratta och älska! I andra stunder kan det allt för lätt glömmas bort.

När du ritar din karta över Julen och sätter upp nya destinationer för nästa år så glöm därför inte att göra kunskapsbasen bred så att kartan du ritat kan leda dig dit du vill. Lägg gärna in några nya utsiktspunkter för att få andra perspektiv och kanske öppna för annorlunda vägval. Har du tur kan några tidigare okända destinationer med fantastiska upplevelser

dyka upp. Gör dig själv tjänsten att nyfiket betrakta varje situation som en del av den gåva som livet är. Även om nya utkikspunkter kan komma till dig ofrivilligt och göra ont så missa inte chansen att betrakta dem som en möjlighet till att skapa ett rikare liv med fler möjligheter.

Nederlag blir framgång, meningslöshet blir livskraft, motståndare blir medbrottsling, avfall blir råvara, kostnad blir arbetstillfälle, lågkonjunktur blir högkonjunktur, vila blir rörelse, tonåring blir vuxen, vuxen får

barnasinne tillbaks, arbete blir semester, julen blir glädje och energiflödet du surfar på ger tillfälle till överblick och förnöjsamhet även då fartvinden viner.

Livet är färgsprakande fantastiskt! Upplev alla färger och nyanser! Var inte rädd för att klättra upp i nästa utsiktstorn och låt din karta ritas om.

It's now or never!!

Eva-Maria Arvidsson
Med utsikt från ett vindkraftsnav

SBF

Svenska Bergsmannaföreningen

Föreningen för Bergsingenjörer

Bli medlem! (350:-/år, för studerande 25:-/år 2011)

Då får du ökade chanser att komma i kontakt med likasinnade genom företagsaftnar, studiebesök och andra arrangemang.

Dessutom får du Bergsmannen, vår medlemstidning samt Platslistan med aktuella annonser. SBF bevakar också vår utbildning.

Box 1721, 111 87 Stockholm
Telefon 08-679 17 90 • Fax 08-679 17 91
e-post: kansli@bergsmannaforeningen.se

www.bergsmannaforeningen.se

Sancta Barbara skyddshelgonet för Bergsfolket välsignade tunnlarna för nya Citybanan !

Gunnar Almgren

NU ÄR HON HÄR IGEN !

I SBFs Julblad 2005 och 2006 presenterades Sankta Barbara med exempel från svenska kyrkor och Historiska

Museet ! Och nu på Barbara (Barbro)-dagen 4 dec förra året genomfördes en högtidlig ceremoni inne i Söderströmstunneln vid Söder Mälarstrand i Stockholm ! En arbetsplats för tunneldrivningen av nya Citybanan !

Bergarbetarna, många med hemvist i katolska länder, är vana vid att få himmelskt stöd i sitt ibland riskfyllda arbete ! Så nere på kontinenten är det vanligt att Sankta Barbara åberopas för välsignelser i bergarbeten, i gruvor och tunnlar m.m.

Så blev alltså fallet för tunnelarbeterna i Stockholm för nya Citybanan under förra årets Barbaradag 4 dec ! Två präster, en katolsk Marian Jancaz och en protestantisk Maria Jacobs officierade ! Det var mycket högtidligt ! (Se bilden av de officierande prästerna med en statyett av Sankta Barbara mellan sig ! Observera också vår Bergssymbol !)

Efter välsignelsen följde salut med en sprängsalva av sprängarbasen Sjoerd Spijkerman , som efter nedräkning lät sonen Robin trycka på knappen för sprängapparaten – och ett högt buller tar över i tunneln som en symbolisk handling efter välsignelsen !

Den katolske prästen kommenterar: "Det är viktigt att de som arbetar får Guds hjälp och beskydd, men också att de som åker igenom tunneln kommer hem".

Vid ceremonien samlades ett hundratal deltagare från tunnelkonsortiet; Banverket-Citybanan, danska Pihl och tyska Züblin! Plus anhöriga, inbjudna journalister och andra inbjudna bl a undertecknad (via min fd elev Arvid Taube, Banverket).

Musikkåren, blåsinstrument, spelade och förtäring bjöds på!

Det var för mig en lyftande upplevelse! Något att efterfölja?

GOD JUL
önskar Gunnar Almgren

Källa bl a Malin Ekman "Välsignade tunnlar vid spårbygge", SvD 5 dec 2009.

Nedan ses de officierande prästerna med en statyett av Sankta Barbara mellan sig. Observera också vår bergssymbol!
Foto: Lars Pehrson i Reportage SvD 5 dec 2009.

Together with our customers, SSAB will go further than anyone to realize the full potential of lighter, stronger and more durable steel products.

LET'S SHAPE
TOMORROW

www.ssab.com

SSAB

Jernkontorsafton med Dramatenbesök

Lars Skjutare skrev
Bertil Hanås fotograferade

På söndagseftermiddagen, ackompanjerade av en strålande vårsol, infann sig på utsatt tid Bergsmän och Hyttor med respektive på Dramatens trappa.

Sammanlagt över hundra förväntansfulla och upprymda personer hade hörsammat SBFs inbjudan till denna Jernkontorsafton, som skulle inledas med Bernard Shaws Pygmalion på Dramatens Stora Scen, för att

därefter avslutas med en supé på Jernkontoret.

Bernard Shaw föddes i Dublin 1856 och dog 1950. Shaw verkade ha en speciell känsla för nordisk dramatik. I slutet av artonhundratalet propagerade han ivrigt för Ibsens pjäser och efter det att han fått Nobelpriset 1925 donerade han en del av förmögenheten till en stiftelse som skulle göra svensk dramatik känd i den engelska

världen. Särskilt vurmade Shaw för Strindberg, som han träffade i Stockholm, där han också såg Fröken Julie.

Bernhard Shaw skrev Pygmalion 1912. Pjäsen uruppfördes på tyska 1913 och hade premiär på originalspråket engelska först 1914. Pygmalion har genom åren roat mången både på filmduken och teaterscenen.

Första filmen gjordes 1938 med Leslie Howard som Higgins. Bernard Shaw var själv med och skrev manuset till filmen. Några avvikelser gjordes i filmen. De handfasta språklektionerna skapades, liksom det lyckliga slutet där Eliza och Higgins förenas. I originalversionen gifter sig Eliza med Freddy och öppnar grönsakshandel.

I Sverige har Pygmalion spelats i folkparkerna i början på 40-talet med Karin Kavli och Holger Löwenadler i huvudrollerna. 1952 satte Alf Sjöberg upp pjäsen med Anita Björk, Lars Hansson och Anders Henrikson som respektive Eliza, Higgins och Doolittle.

Mest känd idag kanske ändå Pygmalion är som underlag till succémusikalen *My Fair Lady*, som skapades 1956, sex år efter Shaws död. Frågan är vad han tyckte där i sin himmel. Efter en operett som en gång gjordes på en av hans pjäser lär Shaw bestämt ha motsatt sig att sätta musik till hans pjäser.

Det är ändå fascinerande hur väl Pygmalion "kuggar" i dagens moderna värld. Inte för att behovet att göra underklassflickor till societetsdamer är speciellt stort, men det tycks finnas ett omåttligt/omåttligt behov att "göra om oss" och genomgå "make-overs". Likaså är intresset för språket större än på länge, då dagens blandkulturer skapar nya ord på löpande band.

Utän tvekan gillade publiken i den fullsatta salongen vad vi fick se. Skådespelarna med Alexandra Rapaport och Johan Ulveson i spetsen är ju recenserade tidigare. Klart är att de alla utför strålande skådespelarprestationer, vilket inte minst bekräftades av de varma applåderna och de många inropen efter avslutad föreställning.

Efter föreställningen begav sig de drygt hundra "SBF-arna" ut på den några hundra meter långa promenaden till Jernkontoret för en väntande supé. I ett värmande motljus från den nedåtgående solen, rakt i Hamngatans riktning, gällde det att undvika att snubbla i de tillfälligt utlagda stålplåtarna och andra hinder p.g.a. det pågående spårvägsbygget kring Norrmalmstorg.

Alla kom helskinnade till Jernkontoret, där vi startade med en svalkande välkomstdrink. Så småningom bjöds vi till bords och fick avnjuta en supé bestående av snapsviseanpassad förrätt, rödvinsanpassad varmrätt och kaffe med *avec* och

Ebba Forssberg, Ann och Håkan Resare samt Fredrika Werner samtalar.

frestande chokladkonfektyr.

Kvällens värdinna, Elisabeth Nilsson, hälsade välkommen till det arrika Jernkontoret och anförde med bravur den inledande snapsvisan "Ingen ordning". Inte utan en viss emotion och kanske en tår i ögonvrån förklarade Elisabeth att det förmodligen var sista gången hon fick agera värdinna i sin roll som VD för Jernkontoret. Elisabeth fick naturligtvis varma applåder för sina som vanligt väl valda ord. Gunnar Björklund framförde så småningom gästernas tack och uppskattning både för den trivsamma och välsmakande supén och för Elisabeths insats för svensk stålindustri. Med en lång applåd önskades Elisabeth lycka till i sin nya och spännande roll som landshövding i Östergötlands län.

Den trivsamma och uppsluppna stämningen resulterade i, som sig bör, ett antal spontana framträdanden av

sångledarsugna supédeltagare. Förutom ett antal väl inövade snapsvisor framsjöngo vi så gott som unisont t. ex. "Kalmarevisan", "En liten blå förgätmigej" och "Bergsmän vi äro". Även historieberättarkonst uppvisades.

Speciellt tackades också serveringspersonalen från Bergs för en trivsam och uppskattad insats som ytterligare förgyllde kvällen.

Allt har ett slut. Så också en trivsam Jernkontorsafton. Även om det tar en stund att ta farväl av goda vänner kom så småningom alla ut på Kungsträdgårdsgatan i en fortfarande skön vårkväll och med ett trivsamt minne rikare.

Lars Skjutare

FAGERSTA
Stainless

Rostfri valstråd
och dragen tråd
för ert behov världen över

Fagersta Stainless AB
Box 508
737 25 Fagersta

Tel: 0223-455 00
Fax: 0223-457 60 Marknad Valstråd
0223-457 48 Marknad Dragen Tråd
www.fagersta-stainless.se

Skiftesgasquen

5 februari 2010 på Jernkontoret

Lars Werner

Ordförande Eric Forssberg hade på sedvanligt sätt inbjudit avgående och tillträdande styrelsen med även alla tidigare ordföranden, samtliga med sin respektive partner. Av de 22 st tidigare ordföranden har 6 st gått ur tiden och av de återstående 16 st infann sig hälften, medan 8 st hade meddelat förhinder att närvara.

Liksom tidigare skiftesgasquer blev det raskt en mycket glad stämning med en hel del sånger och historier till den goda maten för de trettio deltagarna. Ordförande Eric överlämnade högtidligt den välförtjänta bergsmannayxan till avgående Elisabeth Nilsson, som varmt tackade och visade sin stora förtjusning.

Vid detta tillfälle hyllades även allas vår Anita Libeck som alltsedan

Äldst på tronen bland ordförandena i SBF var Håkan Resare.

Foto: PO Sahlin

1978 skött SBFs kansli med den äran. Anita började hos SBF efter en tid hos grannföreningen för kemisterna, SKR, i CFs Ingenjörshus på Malmkillnadsgatan. Efter ytterligare några adresser på Östermalm flyttade Anita med vårt kansli in på Jernkontoret år 2002. Efter 32 år har Anita beslutat gå i pension efter ett par år på övertid. Anita har tidigare fått föreningens uppskattning i form av ett hedersmedlemskap men hyllades nu ännu mer för sina insatser och fick som avskedsgåva en lap-top av föreningen, överlämnad av ordförande Eric Forssberg. Anita har till allas vår glädje lovat stanna kvar tills en efterträdare är inkörd senare under våren. Sången "En liten blå förgät mig ej..." sjöngs kvällen till ära för Anita och Elisabeth samt för de duktiga teknologerna, som liksom alltid ordnat med den goda förtäringen.

Ordet gick sedan runt till alla ordföranden, som i tur och ordning fick ge några intryck från sin tjänstgöringstid. Äldst på tronen var Håkan Resare, som kunde berätta att han införde den uppskattade augustiutflykten Bergsvagan. Härefter talade Vicke Epstein, delvis med hjälp av hustru Fanni. Sedan gick ordet till

emeritusarna Gustaf Bråkenhielm, Bertil Berg, Lars Werner, Bosse Hedberg, Tomas From och Elisabeth Nilsson, som alla gav en del av sina minnen som ordförande.

En extra uppskattning gavs även

till de två kämparna i styrelsen Lars Hyllengren och Claes Ribbing. De två har ju växlat olika befattningar i ledningen alltsedan året innan Anita kom till SBF, dvs 1977! Det kallas kämpatakt!

Om Bergsvisor

Av Eder före detta sångledare Bo Hedberg

Många förundras, beundrar och till och med förskräcks av bergsmännens obändiga lust att sjunga vanligen under och efter måltider där starka drycker står på matsedeln. Julbladsredaktören har bett mig skriva några rader, dock maximum en sida om bergsvisornas historik, en helt omöjlig uppgift! Här kommer dock ett försök!

Vid ett besök i gruvstaden Tellurid i Colorado för några år sedan hittade jag av en händelse en bok med titeln Svenska Visor utgiven i en första upplaga av Geijer och Afzelius år 1818. Av de nästan hundra visorna i den 556-sidiga visboken finns endast två som jag känner till Staffansvisan och visan om lilla Karin. Ett århundrade senare, 1919, utkom sångboken "100 visor sjungna av bergselever", där finns tre visor som jag känner igen. Det är Skål kamrater, Kalmarvisan och Bergsmän vi äro. I Kungliga

Bergssektionens sångbok från 2007 innehållande 108 visor finns det ett 80-tal som jag känner igen. De flesta av bergssånger förefaller således vara färskvaror, med endast ett femtiotal år på nacken. Man kan även tänka sig att melodierna gradvis förvanskats av mer än ett hundratal mer eller mindre begåvade sångledare under tidens lopp. Den intresserade av bergsvis-skatt kan ta del av en mer uttömmande historik om bergsvisornas historia i den av Börje Serning författade "En Bergsmans skål" som utgavs i Bergshanteringens Vänners regi 1991.

Man kan förmoda att det inte passade sig att trycka snapsvisor och visor med ekivokt innehåll förrän en bit in på förra århundradet varför det finns mycket lite dokumenterat före den tiden. Vi vet emellertid med stor säkerhet att Bergsmän i många hundra år har sjungit dryckesvisor av olika

slag, varav en del inte är lämpade för publicering och tryckning, precis som i dag.

De visor som bedöms vara de äldsta är Kalmarvisan och "Tjofaderittan Lambo" som räknar sina dokumenterade anor från 1700-talet. "Skål kamrater" kan härledas mer än hundra år tillbaka.

Några runristningar med inslag av dryckesvisor har vi ännu inte påträffat men delar av "Rökstenen" är ju svårtolkad och kan eventuell innehålla någon fordom sjungen dryckesvisa till mjödets lov. Vi vet ju numer att järntillverkning pågått i landet

redan innan runornas tid dvs sen romartid. Det skulle vara ganska förvånande om dessa bergsmän inte sjungit dryckesvisor för att imponera på sin omgivning och sjunga lov till sina kvinnor.

Så kära Bergsmän och Hyttor håll traditionen vid liv och sjung på edra julmiddagar så högt och så mycket som möjligt. Till denna jul rekommenderar jag t.ex. "Torcka råder", "Ingen ordning", "Att vi är bergsmän det kan man höra på sången fy fan vad det snöar", några "Skål kamrater" med jämna mellanrum är inte heller fel.

*Sångledaren Bo Hedberg in action med Görel Bråkenhielm och Fredrika Werner.
Foto: PO Sahlén*

Av naturen grön

Det går att tillverka stål med bara en sjundedel av koldioxidutsläppen.

Utan att göra avkall på kvaliteten.

LKAB tillverkar marknadens mest miljövänliga järnmalmsprodukt.

LKAB Green Pellets är av naturen världens mest hållbara alternativ.

www.lkab.com

28 år på MEFOS

Eric Burström

Eric Burström på Mefos. Montage av Eric Burström.

„Man ska ta ut segern i förskott, för då får man alltid vara glad nå'n gång" sammanfattar väl hur jag upplevt åren på MEFOS. Uttrycket är myntat av en mycket känd MEFOS-profil och precis som "allting är solklart" hur oklar situationen än kan förefalla, "man får deppa, men bara i fem minuter" och ett "JAAAAAAA" ekande i korridoren skapar en arbetsmiljö som det är få förunnat att uppleva.

Det är naturligtvis inte alla som

upplevt sin tid på MEFOS på det här sättet men vi som haft förmånen att arbeta med direkta uppdrag känner nog igen sig.

Jag tror att man lugnt kan påstå att MEFOS härbärgerat stora profiler ändå från starten 1965, sådana som Sven Santén, Emmy Engman, Harry Larsson och Nils-Olov Lindfors kan man inte undgå att nämna, men trots att antalet anställda varierat mellan 40 – 80 personer skulle min lista omfatta ca hundra personer för att bli komplett. Så är det kanske på de flesta arbetsplatser där man arbetat bortåt 30 år, att man inser att alla är unika och intressanta individer även om det kanske inte märks lika tydligt i alla sammanhang.

På MEFOS har det nästan alltid funnits den idealiska kombinationen av vildhjärnor och ordningsmän, teoretiker och praktiker, framfusiga och tillbakadragna. En viktig ingrediens har varit att vi inte varit fler än att alla känt alla i stor utsträckning.

Alla projekt som jag haft förmånen att delta i har för det mesta varit oerhört spännande men det är medarbetarna och alla människor jag mött som är det jag minns bäst.

Min första dag på MEFOS var jullunchen 1980. Sedan kastades jag

in i det stora INRED-projektet. Det var ett fantastiskt projekt på alla sätt. Som alla svenska metallurger med självaktning på 1960-70 talet hade Hans Elvander vid Boliden Kemi kommit på en egen smältreduktionsprocess som bestod i att framställa järn av kisbränder. Projekt INRED innehöll allt för att utbilda en processmetallurg; uppbyggnaden av en sällsynt komplicerad anläggning med en Scottkopplad 4-elektrods elugn, en flamkammare med ett otal injektionsställen av malm, kol och syrgas, komplett kylsystem med ångpanna från Ahlströms, en stor materialhanteringsanläggning och inte minst ett datorsystem för att räkna ut flamenenergin.

Jag tror inom parentes inte att någon MEFOS-forskare någonsin fick kläm på "flamenenergin" som var en beräkning av skillnaden mellan två jättestora mycket osäkra tal, varför vi såg till att det monterades in ett kikhål beläget vid ett kryss på ugnsritningen och denna livsviktiga kikarglasförsedda observationsplats kallades sen "korshålsdatorn".

Min största personliga insats (åtminstone den jag fick mest beröm för) var troligen att jag såg till att allt slam (2 ton/timme) rann ut på järnvägen när hela slamhanteringen satte igen.

För att kunna förverkliga INRED-projektet byggdes en ny demonstrationshall där 8 ton/timme järn skulle rinna ut. Tyvärr, som i alla andra

smältreduktionsprojekt, upplevde vi stora problem som jag tror hör ihop med svårigheten att i en kontinuerlig process inte ha definitiv åtskillnad mellan förreduktions- och slutreduktionsstegen. Tappningarna, när det blev någon, varierade i både storlek och kolhalt, speciellt den, där brandkåren försökte släcka 60 ton flytande råjärn.

Ett annat jätteprojekt var det som bildade slutfasen av den svenska atombomben (har det sagts mig) och gällde kolförgasningsprojektet ASA. Till råga på allt kördes det samtidigt med INRED-projektet för att hålla nere kostnaderna på detta stora projekt!

Jag brukar säga att MEFOS hade den stora turen att vara för stort för medlemsföretagen redan från början så att man tidigt tog in stora uppdrag. I kombination med skickligt genomförande, d.v.s. duktig personal och bra utrustning blev uppdragen både många och stora, så att MEFOS sedan en längre tid är världsunikt och ledande bland oberoende institut vad gäller pyrometallurgiska pilotförsök.

Man kan lära sig mycket med avancerade datorsimuleringar och laboratorieförsök, men helt nya teknologier måste bekräftas i stor skala och försök på MEFOS har visat sig vara mycket lönsamma trots att det kostar mycket pengar att ställa i ordning en helt ny process och testa den i dygnet-

runt kampanjer.

Det är dyrt att göra misstag i produktionsskala och därför brukar jag säga åt potentiella kunder: "Don't make mistakes yourself, let us make them for you!" Alla utom en gentleman från Indien har uppskattat detta hurtiga uttryck.

Under praktiskt taget hela min tid på MEFOS har det pågått mycket stora demonstrationsprojekt. Från INRED, kolförgasning åt tyskar och japaner, bandgjutning och inte minst LKAB:s försöksmasugn där de senaste åren ofta berört det stora UL-COS-projektet. Parallellt har hemliga uppdrag i pilothallarna körts åt kunder från hela världen.

Bandgjutningsprojektet som pågick mellan 1990 till 2002 var en fantastisk satsning på att direktgjuta stål till 10 mm tjocka band. Flytande stål hälldes ut på ett vattenkyllt kopparband i en bredd av 900 mm och med en hastighet av uppåt en halv meter per sekund varför det inte tog många minuter att tömma vår 4 tons induktionsugn.

För att kontrollera flödet användes undertryck och den första gjutlådan som kom från Brasilien var en kolossal tegelpjäs där vi lyfte stålet 700 mm med hjälp av undertryck. Det var inte konstigt att vi snart fick "genombrott" i projektet!

Mannesmann Demag var den pådrivande partnern och vi lärde oss mycket om hur man bl.a. ska tolka

tyska projektledare. Om man är "surprised" betyder det att man är mycket upprörd och om man är "very surprised" så klättrar man i gardinerna.

Hursomhelst lyckades vi så bra att man planerar uppföra en industrianläggning hos Salzgitter Stahl.

Även om många uppdrag varit hemliga har vi lärt oss otroligt mycket inte bara från typiskt metallurgiska processer utan från i stort sett alla som har med hög temperatur att göra som exempelvis träkolning, kolförgasning och framställning av vätgas.

Träkolning började med björkved i plåttunnor i Käbdalis och slutade med projektering av en anläggning för framställning av aktivt kol. Det projektet innehöll både besök av en tysk retortkolningsanläggning, körång med den lokala manskören på Zur Sonne och förlust av bagaget.

Nu är jag pensionär och MEFOS tycks fungera väl utan min medverkan. Det är lite förvånande eftersom när jag en gång i tiden slutade på LKAB blev det brakförlust, när jag lämnade NJA la man ner stålverk 80 och när jag slutade vid LAMCO blev det revolution.

Och nu sitter jag här på farmen utanför Skellefteå, matar hönsen, assisterar Birgitta Lindblad med en syntesrapport, gör en kniv då och då samt funderar över Sävenäs stålverk. Sämre kan man ha det.

Studiebesök vid Componenta Wirsbo

Anders Wallquist

Värden Bernhard von Oelreich i mitten berättar om Componenta Wirsbo för intresserade bergsmän.

O nsdagen den 5 maj träffades 20 förväntansfulla besökare utanför grindarna till verken i Wirsbo. Bernhard von Oelreich hade inbjudit till att bese verksamheten vid Componenta Wirsbo AB, ett av tre företag från gamla Wirsbo Bruks uppdelning.

Smidet i Wirsbo har anor från den smedja Johan de la Gardie anlade 1620. På 1900-talets början utvidgades verksamheten med tillverkning av svetsade rör och på 60-talet tillkom plaströr av förnätad polyeten. Smedjan ingår sedan 1997 i den finska

koncernen Componenta, vars övriga produkter är gjutgods. Smidet har fått ställningen som en av koncernens huvudprodukter.

Utrustningen i Wirsbo består av en 3250 tons press för styckevikter mellan 5 och 17 kg, en 1000 tons extrusionspress för styckevikter mellan 5 och 40 kg, tre motslagshejare 10 ton till 20 ton för styckevikter mellan 4 och 60 kg och en stukpress på 900 ton för diametrar upp till 150 mm.

Värmebehandlingsugnar finns för etappglödning, seghårdning, högtemperaturanlöpning och normalise-

ring.

Maskinbearbetning av de smidda bitarna görs i svarvar och fleroperationsmaskiner, som är i princip helautomatiska utan bemanning. Smidesverktygen tillverkas i egen verktygsavdelning.

Behövs mer kapacitet finns tre pressar om 630 till 2500 ton i Smedjebacken.

Använda stålsorter är sätthärdnings- och seghärdningsstål, borstål och utskiljningshärdande stål. Materialet kommer i ämnesform från olika europeiska stålverk. Det tas in per järnväg, medan produkterna skickas på lastbil.

Componenta Wirsbo har inga egna produkter, utan allt tillverkas enligt externa kunders önskemål. Däremot utvecklas produkterna i nära samarbete med kunderna. Dessa finns huvudsakligen inom fordonsindustrin; Scania, Volvo Lastvagnar, Arvin Meritor, Volvo Construction Equipment, Daimler m.fl. 60 % av produktionen går till delar för bakaxlar, växellådor, motorer, chassin. Det mesta är rotationssymmetriska detaljer. Den tyngsta produkten är ett kronhjul till en lastbilsbakaxel, vikt ca 60 kg.

2009 var ett svart år då omsättningen halverades och stannade på 174 miljoner. Men redan i år beräknas den vara uppe på 320 miljoner och framtiden ser ljus ut. Personalen är 30 tjänstemän och 145 arbetare.

Efter att Bernhard von Oelreich

givit oss denna introduktion, var det dags att gå ut i verket och titta på den mycket automatiserade tillverkningen. I en hejare smiddes kugghjulsämnen; från stångklipp till svalnat kugghjulsämne utan ingrepp, bara 2 mans övervakning. Personalen fanns vid pressen för att trimma in tillverkning av granatämnen. Uppenbarligen ett svårt arbete som krävde en större insats. Från färdigställningen fick vi se en fleroperationsmaskin, som bearbetade råa, smidda axelämnena till färdiga axeldelar. En helautomatiserad process utan synlig personal, bara lite tillsyn då och då.

Kvällen avslutades med en frågestund då de nu hungriga besökarna lät sig väl smaka med öl, smörgås och kaffe. En trevlig kväll där vi fick se, hur ett mindre företag genom rationell produktion och höga kvalitetskrav klarar sig i konkurrensen med de stora. Men också hur hårt beroendet av en marknad kan slå.

Anders Wallquist tackar Bernhard von Oelreich för besöket. Foto: Bertil Hanås

1960 års män 50-årsjubilerar

Jan W Kjellberg

En gemyttlig samvaro på Jernkontoret. Marléne som hade arrangerat damprogrammet satt på hedersplats.

Ett stort antal Bergsmän (22) med fruar (18) samlade voro, samlade voro, för att fira att pojkarna började sina studier på Kongliga Bergshögskolan 1960 och att de fortfarande hade förmåga att själva ta sig till KTH för att i organiserad form fira och komma ihåg gamla händelser.

Flickorna under ledning av "Gurras" Marléne samlades i Gallerian på Stureplan och besökte därefter Waldemarsudde där intendenten föreläste kring ämnet Kungliga smycken. Rundvandring och lunch följde i lokalerna innan damerna återvände för att förenas med sina, vid detta lag, lagom uppfriskade pojkar.

För Bergsmännens del började dagen med uppmärkning med B 50 märken. Vi ville ju inte att någon skulle komma bort och inte heller att någon katt skulle kunna blanda sig in bland hermelinerna.

Därefter följde en parentation över bortgångna bröder vilka var Johan von Döbeln, Ola Forslund, Sven Gustavsson, Bengt Ingre, Lars Törndahl, Göran Wastensson och Jan Åkesson. Professorerna Mats Hillert, Pär Jönsson, Bill Bergman med assistans av Malin Selleby informerade oss om Bergs nuvarande form, inriktning och utveckling.

Vi var alla imponerade över utvecklingen och den höga ambition

som uppenbart finns på Brinellvägen 23.

När Mats Hillert sedan presenterade Thermo-Calc blev vi stumma. Med detta verktyg hade vi ju inte behövt studera 4 år eller åtminstone inte alla 4 (läs 6) åren.

Lunchen intogs i "Kröken" på sedvanligt Bergsmannamanér. Här dök dock till allas förvåning Super-Nollan Dieter upp. Han förklarade att provborrning inte längre kunde göras med önskvärd framgång i Årstaberget då V&S lager förflyttats. Eroticon kommitténs ambitioner genomsyrade fortfarande Kongliga Bergs och för de som glömt hur man kunde ta av sig skjortan utan att ta av sig byxorna fick sig en lektion. (Kan vara bra att kunna i kontakt med det täck(t)a könet.)

Super-Nollan fick sig tilldelat ett högt straff då Nollemärket förlagts under lunchen. Vissa svårigheter uppstod i samband med tidtagningen så gurglingen drog ut på tiden.

Alla redogjorde för vad de åstadkommit efter 65 års ålder och här fick vi höra att tiden inte räckte till. Häpnadsväckande aktivitet bland alla dessa pojkar såväl på det intellektuella som fysiska planet trots att vi alla kommit in i reservdelsåldern, kanske med undantag för Gunnar och Staffan som hade andra problem med bl.a. mineralsamlingar och tidsförskjutningar.

Nu var det dags att återförenas

med sina respektive för att förbereda sig för middag på Jernkontoret.

40 personer anlände till Jubileumsmiddagen där flickorna utsattes för en svår koordineringstest som dock klarades av med bravur. Alla hittade sina bordskavaljerer och platser.

God mat och dryck följde varefter Konglig Bergs Spectaclesällskap under ledning av Verkmestare Olof, dök upp mellan för- och huvudrätt och framförde gamla örhängen från Isabella, Gösta Berlings Saga och De Tre Musketörerna. Därtill några fina bitar från nyare spex.

Bildvisning, sång och "kommer du ihåg" präglade resten av kvällen som avslutades framåt midnatt.

Jag tror vi alla fick många aha-upplevelser och när vi gick hem i oktobernatten kändes ansiktena, gesterna och rösterna igen som vore det igår. Och kanske någon gång.... och är de inte döda så lever de väl då... 2020.

Gamla spexare kunde fortfarande ta ton, men vilken?

Peter Svängård, vinnare totalt av allmänna klassen.

Bergsmannagolfen 2010 – Nyköpings GK

Så var det dags igen, andra söndagen i september samlades 55 förväntasfulla golfentusiaster på Nyköpings GK för att göra upp om den 40-årsjubilerande upplagan av Bergsmannagolfen. Tävlningen gick på den Östra banan som för ögat inte såg allt för komplicerad ut. Nästan inga vattenhinder alls vilket annars är många golfares stora skräck. Tro mig, små diken kan upplevas som oceaner. Det visade sig dock ganska

snart att vattnet inte var någon större fara, utan Saharas öken. På varje hål omgärdades greenerna av ett flertal bunkrar och flaggorna var placerade så nära kanterna som reglerna tillåter. Vissa av oss såg säkert inget av detta utan enbart hur väl banans skick var. Upplevelsen styrs till stor del av hur väl ens eget golfande resulterar.

På hål 6 stod den första utmaningen, närmast hål tävlingen. Bäst lyckades Peter Svängård och Wanja

Gemmel. På hål 17 fick Birgitta och Anders Ekelund oss övriga att undra vad som egentligen serveras till frukost hemma hos dem när de båda tog hem längsta drive tävlingen.

Oavsett om spelet var av varierad kvalitet kan nog ingen klaga på det underbara höstvädret. Detta, samt att få spela golf tillsammans med glada spelkamrater var nog den största behållningen för de flesta.

Efter rundan begav vi oss till Marsvikens Golf & Konferens Hotell, en lantlig gård vid havet, för prisutdelning och middag. Eftersom det var 40-årsjubileum fanns det ett specialpris för dagens bästa resultat i allmänna klassen. Priset vanns av Peter Svängård som lyckades bryta sig in i det tidigare Öhnfeldts-dominerande jubileumspriset.

När prisutdelningen var avklarad satte vi oss till bords för att bli serverade silltallrik, oxfile och jordgubbar á la Haga. Middagen förgylldes som sig bör av mycket sång, ledd av Niklas Bornegård. Lika traditionsenligt framförde Clas Helmer sin skönsång framåt efterrätten och när middagen nalkades sitt slut försvann Huttas-kens och Fiollådans vinnare tillsammans med gamla vinnare för att bevittna dess innehåll. Allt medan dansen tog vid för övriga.

Nästa år ses vi på Omberg för nya utmaningar och med förhoppningsvis ett ännu starkare startfält.

Lag Klang bestående av Peter Löfroth och Viktor Hellberg.

Göran Wallgren mottager gladligen fiollådan.

Resultat

Resultatlistan presenteras i sin helhet på
Svenska Bergsmannaföreningens hemsida
<http://www.bergsmannaforeningen.se>

Allmän klass

	<i>Slag netto</i>
1. Peter Svängård	70
2. Åsa Helgesson	70
3. Viktor Hellberg	73

Lagtävling

1. Lag Klag	
<i>Peter Löfroth</i>	
<i>Viktor Hellberg</i>	147

2. Lag Utslag

<i>Peter Johansson</i>	
<i>Peter Svängård</i>	152

3. De Bare Åk

<i>Katarina Lundblad Pinnekamp</i>	
<i>Åsa Helgesson</i>	155

Damer

1. Åsa Helgesson	70
2. Kristina Mogard	80
3. Maria Mueller	81

Oldgirls

1. Kristin Tollstén	77
2. Laila Sima	80
3. Margareta Svensson-Gillberg	83

Seniorer herrar

1. Peter Svängård	70
2. Viktor Hellberg	73
3. Peter Löfroth	74

Old Boys

	<i>Slag netto</i>
1. Peter Wickberg	73
2. Göran hermes	82
3. Thomas Carlström	81

Veteraner

1. Göran Gemmel	73
2. Gunnar Anell	74
3. Per Wyholt	83

Längsta drive damer:

Birgitta Ekelund

Längsta drive herrar:

Anders Ekelund

Närmast hål damer:

Wanja Gemmel

Närmast hål herrar:

Peter Svängård

Peggy:

Åsa Helgesson

Bergsmansyxan:

Eje Larsson

Huttask:

Britta Wickberg

Fiollåda:

Göran Wallgren

SBFs Krets förtroendemän

2010-2011

Ordinarie	Ersättare
<i>Stockholmskretsen</i>	
Rutger Gyllenram K 83	Joel Gustavsson K 01
<i>Östsvenska kretsen</i>	
Arne Sundström K 70	Bo Sundelin K 87
<i>Sydvästkretsen</i>	
Leif L´Estrade K 71	Erica Granberg K 83
<i>Värmlandskretsen</i>	
Debbie Jörgensen Ågren Ö 84	Bertil Ring K 64
<i>Västmanlandskretsen</i>	
Anders Wallquist K 63	Lars Jerregård K 66
<i>Dalaskretsen</i>	
Anders Appell K 97	Robert Östberg K 97
<i>Gästrikrekretsen</i>	
Johan Hernblom K 88	VAKANT
<i>Skelleftekretsen</i>	
Jan Stål L 87	VAKANT
<i>Polarkretsen</i>	
Agne Rustan K 65	Christer Nordström K 67

Jernkontorsafnarna

är inte bara en trivsam form att umgås med likasinnade och lyssna till intressanta föredrag , det är också ett sätt att hålla sångartraditionen levande bland bergsmän.

Programmen för Jernkontorsafnarna skickas ut till alla medlemmar.

De presenteras också på hemsidan

www.bergsmannaforeningen.se

NYA MEDLEMMAR 2010

Ordinarie

Anulf Torbjörn	K 67
Borg Johan	K 08
Breheim Johan	L 05
Forssén Catarina	K 74
Forsström Anders	Övr. ex
Järnerot Ingvar	K 61
Lundström Jonas	L 96
Omsén Arne	K 63
Partapuoli Åsa	Ö 98
Robertson Robert	K 70
Roos Erik	K 09
Skogberg Johnny	K 66
Sven Susanne	K 09
Öberg Thomas	L 0

Teknologer

Andersson Erik	?
Andersson Jennifer	LTU
Arnerlöf Linn	LTU
Berglund Jennie	KTH
Brännlund Johan	LTU
Dahlquist Viktor	KTH
Dahlström Alexander	KTH
Danielsson Patrik	HDa
Dugu Alain	LTU
Efsing Linn	KTH
Ekelund Timothy	KTH
Eklund Ida	LTU
Eriksson Anna	LTU
Eriksson Evelina	LTU
Fernö Elina	LTU

From Sandgren Emma	KTH
Goch Victor	KTH
Gren Emil	HDa
Gustafsson Ludvig	LTU
Gustafsson Mattias	LTU
Haettner Emelie	KTH
Hagemalm Jenny	LTU
Halilovic Armin	HDa
Hansson Sofia	KTH
Harding Andreas	LTU
Hessling Oscar	KTH
Hällström Lina	LTU
Ingri Anders	LTU
Jaans Caroline	HDa
Johansson Andréas	HDa
Jokiaho Johan	LTU
Jonsson Frida	LTU
Kaplan Bartek	KTH
Karlsson Peter	LTU
Kero Jakob	LTU
Kumpula David	LTU
Kühn Konstantin	HDa
Larsson Peder	LTU
Lindberg Styrbjörn	KTH
Lindbom Marit	LTU
Lindfors Elin	KTH
Lindgren Astrid	LTU
Lindström Martin	LTU
Magnusson Marcus	KTH
Malmbergh Andreas	KTH
Nilsson Frida	KTH
Nilsson Robert	LTU

Nilsson Robin	HDa
Nilsson-Springare Linus	LTU
Nordgren Erik	KTH
Nordström Christoffer	LTU
Näslund Sanna	LTU
Olsson Sara	KTH
Persson Daniel	LTU
Renström Gunnar	KTH
Salwén Johan	KTH
Stenarson Fredrik	KTH
Svenningsson Niklas	KTH
Svensson Erik	LTU
Tapani Uusitalo Tony	LTU
Tenggren Richard	HDa
Thyni Fredrik	LTU

Torkelsson Ulrica	KTH
Tylander Christoffer	HDa
Vidlund Fredrik	KTH
Wiklund Joakim	HDa
Wikström Tommy	LTU
Yang Jessie	?

Titeln "Bergsingenjör SBF"

Lindén Mattias	HDa 10
Löf Alexander	K 10
Sjölund Robert	K 10
Westholm Sofia	HDa 10
Ylpekkala Jouni	L 05

Föreningens ekonomi

A årsmötet den 1 oktober 2010 fastställde föreningens bokslut för 2009.

Tabellen visar årets resultat 95 kkr efter en uppräknig med 284 kkr av det bokförda värdet för aktieinnehavet till marknadsvärdet den 31 dec 2009.

Prognosen 2010 visar att våra intäkter för platslistan har minskat, men vi hoppas på en ökad volym framöver. Med den uppgång som skett på börsen under 2010 har vi möjlighet att helt återta den nedskrivning av vår aktieportfölj som gjordes i bokslutet för 2008. Den nya matrikeln är distribuerad och ett gott arbete med annonsvärvning har gett oss ett över-skott.

Anneli Cronelöv, anställd av Jernkontoret, har från 1 juli ansvar för föreningens kansli och hon har tills vidare assistans av Anita Libeck.

Budgeten för 2011 är balanserad. Årsmötet beslutade att årsavgiften för 2011 ska vara oförändrad. Intäkter och kostnader följer tidigare mönster, men våra personalkostnader övergår till kontorsomkostnader i och med att Jernkontorets personal sköter vårt kansli.

*En God Jul och
Ett Gott Nytt År 2011*

Skattmästaren
Lars Hyllengren

SVENSKA BERGSMANNAFÖRENINGEN
SBF – Verksamheten

	Utfall 2009	Prognos 2010	Budget 2011
INTÄKTER			
Medlemsavgifter	457	480	500
Matrikeln annonser och försäljning		245	
Platslistan	61	50	75
Bergsbladet annonser	30	45	45
Möten och övrigt	148	150	150
Mentorverksamhet			
Gåvor	1	5	5
Räntor Utdelningar	29	30	40
Reavinst/förlust aktier, andelar	-15		
SUMMA INTÄKTER	711	1005	815
KOSTNADER			
Platslistan	24	30	30
Bergsmannen	105	100	100
Bergsbladet	46	50	50
Matrikeln	3	120	0
Möten / Aktiviteter	221	150	150
Kretsverksamhet		10	10
Kontorsomkostnader	237	250	430
Löner, sociala kostnader	221	200	
Bidrag teknologer	28	25	10
Skatt	0		0
Mentorverksamhet		25	10
Övrigt	15	25	25
Summa kostnader	900	985	815
Rörelseresultat	-189	20	0
Justering av värdet på aktier	284	10	0
ÅRETS RESULTAT	95	30	0
Varav			
Svenska Bergsmannaföreningen	-41		
SBFs Service AB	136		

PLASMATEKNIK

FÖR FÖRGASNING, DESTRUKTION OCH ÅTERVINNING

- Kompletta anläggningar
- Uppdragsforskning
- Processutveckling

www.scanarc.se e-post: mail@scanarc.se

ScanArc
PLASMA TECHNOLOGIES AB

Box 41 • 813 21 Hofors • Tel 0290-76 78 00 • Fax 0290-200 75